

*De Kleine Beerze tussen Vessem en Middelbeers,
2 januari 2024 (Mark Sloendregt)*

Herstel Kleine Beerze voor natuurontwikkeling en klimaatadaptatie

Mark Sloendregt

De vele regens van de afgelopen maanden hebben gezorgd voor hoogwater in de Kempen. Er viel de laatste tijd namelijk 60% meer neerslag dan gemiddeld genomen over de jaren. Als gevolg van klimaatverandering - de opwarming van de aarde - hebben we steeds vaker te maken met extreme weersituaties. Dat kenmerkt zich hier in zeer natte winters en zeer droge zomers. Met de laatste zomers werden namelijk ook droogterecords verbroken en het waterpeil stond erg laag.

Overstroomde Kleine Beerze, 2 januari 2024 (MS)

Beken als de 'Kleine Beerze' vielen zo goed als droog, en in de vennen op de nabijgelegen Landschotse Heide stond lange tijd

geen water meer. In heel de Kempen was het beeld hetzelfde, het grondwaterpeil op de zandgronden was ver beneden peil.

Hoe anders is dat nu, met overstromingsvlaktes doordat beken buiten hun oevers treden. De waterbergingsgebieden bij de beken zorgen momenteel gelukkig voor een vertraagde afvoer en dus voor minder problemen van wateroverlast benedenstrooms. Toch is het heel goed mogelijk dat we komende zomer opnieuw te maken krijgen met droogte en te lage waterpeilen.

Overstroomde Kleine Beerze, 2 januari 2024 (MS)

Watertekorten kunnen leiden tot tal van problemen, zoals verlies aan biodiversiteit, drinkwaterschaarste, bodemdaling en mislukte oogsten. Het is dus zaak om nu

water vast te houden waar het kan. In diverse beken werd de laatste jaren dan ook gewerkt aan beekherstel, zo ook aan de Kleine en Grote Beerze. Beekherstel betekent hier vooral een meer natuurlijke beek vol stroming en een groter leefgebied voor vissen. En met het oog op klimaatverandering krijgt water meer ruimte.

Meanderende Kleine Beerze, 2 januari 2024 (MS)

De plannen rond de Kleine Beerze bij Middelbeers-Vessem maken onderdeel uit van gebiedsontwikkeling 'De Levende Beerze'. Op 2 april 2023 leidde Ron Schippers, ecooloog van Waterschap de Dommel, hier voor onze leden een excursie. Eind 2023 werden al grote delen van het project gerealiseerd.

Werkzaamheden aan de Kleine Beerze tussen Vessem en Middelbeers, 18 april 2022 (Mark Sloendregt)

Ron Schippers geeft uitleg over de Kleine Beerze, 2 april 2023 (MS)

Het is belangrijk om watersystemen klimaatbestendig te maken en de biodiversiteit ervan te vergroten. Verdroging en wateroverlast zijn thema's van nu en de toekomst in het licht van klimaatopwarming.

In 2018 werd het dal van de Kleine Beerze tussen Middelbeers en Vessem door onze vogelwerkgroep al geïnventariseerd op broedvogels. Het was een nulmeting voorafgaand aan de werkzaamheden van beekherstel. Monitoring van beken en beekherstel is van groot belang, want beken en de natuur ontwikkelen zich.

De laatste jaren is door Vogelwerkgroep De Kempen veel aandacht besteed aan de verschillende beekdalen. De aanleiding hiervoor is dat er daar natuurontwikkeling plaatsvindt, of plaats gaat vinden. Met

inventarisaties vooraf en achteraf kunnen de effecten van de verschillende natuurontwikkelingsactiviteiten in kaart worden gebracht.

VWG-rapport over de Kleine Beerze (Wouters 2019)

De resultaten van inventarisaties van bijvoorbeeld de Kleine Beerze kunnen vergeleken worden met beekdalen elders in de Kempen, omdat al die inventarisaties op dezelfde wijze en veelal door dezelfde personen zijn uitgevoerd. ■

Meer informatie over gebiedsontwikkeling De Levende Beerze: zie [website](#).

VWG rapporten en artikelen over beekdalen:

[Kolsters, J. 2019](#). Broedvogels van het dal van de Grootte Beerze in 2019. VWG-rapport.

[Kolsters, J. 2020](#). Broedvogels van het dal van de Grootte Beerze in 2020 - Traject 2, tussen Netersel en Hapert. VWG-rapport.

[Kolsters, J. 2021](#). Vogelkarakteristieken van Kempische beekdalen. Blauwe Klauwier 47(1): 95-106.

[Kolsters, J. 2023](#). Broedvogels van het Hoogeloons Bos en het beekdal van de Kleine Beerze tussen Hoogeloon en Vessem in 2022. VWG-rapport.

[Kolsters, J. 2023](#). Broedvogels van de Goorloop in de Pielis in 2023 - een aanvullend onderzoek aan graslanden en zoogdieren. VWG-rapport.

[Kolsters, J. 2023](#). Vier struweelsoorten langs bovenlopen met natuurontwikkeling. Blauwe Klauwier 49(3): 42-47.

[Wouters, P. 2017](#). Broedvogelinventarisatie Lage Heide 2017. VWG-rapport.

[Wouters, P. 2019](#). Dal van de Kleine Beerze - Nulmeting broedvogels 2018. VWG-rapport.

